

Voorzitter: J. Lo-A-Njoe (D66)

Namens de raad: C. Nieuwenhout (GL), J. van Veen (PvdA), A. Poelstra (D66), W. Pechler (PvdD), H. Moerkerk (Stadspartij), D. Brandenburg (SP), R. Heiner (VVD), C. Diallo (S&S), L. Dwarshuis (CU), I. van Jaarsveld (CDA), L. van der Laan (PvH)

Namens het college: P. Broeksma (wethouder)

Namens de griffie: S. van Erp

Gemeentelijk energiebedrijf

00:03:57

Voorzitter: Dames en heren, welkom bij deze meningsvormende sessie over het raadsvoorstel voor het op te richten Gemeentelijk Energiebedrijf Holding B.V. Er hebben zich voor deze sessie geen insprekers gemeld, dus we kunnen gelijk met de raad starten. We hebben in totaal een uur voor deze sessie. Dat betekent dat u in totaal elk tweeënhalve minuut spreektijd heeft voor beide termijnen samen. Daarnaast heet ik heel graag de wethouder welkom in het midden van de raad. U heeft voor beide termijnen in totaal tien minuten om vragen te beantwoorden van de raad. Uiteraard is dat wel een beetje afhankelijk van het aantal vragen dat de raadsleden aan het college stellen. Dus houdt u daar alstublieft rekening mee. Voor de eerste termijn wil ik graag even inventariseren of er vragen zijn en zo ja, hoeveel? Een, twee, drie, vier fracties met vragen. Ik begin ditmaal aan mijn rechterzijde bij mevrouw Poelstra.

00:04:54

Mevrouw Poelstra (D66): Dank u wel, Voorzitter. Momenteel loopt er nog een Rekenkamer-onderzoek naar gemeentelijke bv's. Mijn vraag is waarom we dit nu al bespreken en waarom we niet wachten op de resultaten van dat onderzoek? Die vraag wil ik ook graag aan de andere fracties voorleggen: hoe kijkt u ertegenaan dat we dit nu al gaan doen, terwijl dat onderzoek nog loopt? Daarnaast wil ik graag weten hoe het college aankijkt naar de mogelijkheden om meer lokaal eigendom toe te staan? Ook voor de grote zonneparken die we mogelijk zelf gaan inrichten? Dat is het.

00:05:37

Voorzitter: Helemaal goed, dank u wel. Dan de heer Heiner dank.

00:05:42

De heer Heiner (VVD) : Voorzitter, ik wil mij aansluiten bij de vraag van D66 over het Rekenkamer-onderzoek. In het verlengde daarvan: wat hebben wij straks als raad nog te zeggen over de bv en al helemaal over de dochterondernemingen van de bv? Hoe is onze democratie daarbinnen gelegitimeerd?

00:05:59

Voorzitter: Helder, dank u wel. De heer Van Jaarsveld.

00:06:09

De heer Van Jaarsveld (CDA): Ik had wat vragen over aandelen. De wethouder zoekt externe financiering, maar wil wel meerderheidsaandeelhouder blijven, lezen we. Hoeveel procent van de aandelen is hij bereid te verkopen? Wil hij ook verkopen van de holding of alleen van die dochter bv's of omgekeerd?

00:06:30

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Nieuwenhout.

00:06:34

Mevrouw Nieuwenhout (GroenLinks): Het komt niet vaak voor, maar mijn vraag is heel erg in het verlengde van de vraag van de VVD. Hoe houden wij als raad grip op de holding en die hele bv-structuur die er straks onder komt?

00:06:47

Voorzitter: Dank u wel. Het staat genoteerd, denk ik. De heer Van der Laan.

00:06:50

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank, Voorzitter. Ik heb drie vragen. Volgende week neemt Provinciale Staten een mogelijk besluit om geen zonneparken meer toe te staan op landbouwgrond. In hoeverre is dat nog van invloed voor de gemeente Groningen? Met andere woorden: wat is er al ingediend en wat is misschien nog nieuw en komt daardoor in het geding? Een vraag: in hoeverre is er wel of niet sprake van staatssteun en in hoeverre is dat goed uitgezocht? Last but not least: in hoeverre wordt de zonneladder als beginsel nog steeds gehanteerd op het moment dat we een eigen energiebedrijf gaan starten? Tot zover.

00:07:37

Voorzitter: Dank u wel. Ik moet wel constateren dat een deel van uw vragen wat technisch van aard is. Dus die toch liever voorafgaand aan een sessie als deze, maar ik weet zeker dat de wethouder daarop terugkomt. Volgens mij hebben we dan alle vragen gehad en geef ik graag het woord aan de wethouder.

00:07:53

De heer Broeksma (wethouder): Dank u wel, Voorzitter. Waarom willen we nu de GB oprichten? Dat is omdat we nu een entiteit nodig hebben om de volgende stappen te zetten. Bijvoorbeeld om in gesprek te gaan met TenneT en andere entiteiten, zodat er iets is waarmee het gesprek aangegaan kan worden. Dat betekent dat er nu een Gemeentelijk Energiebedrijf Holding - in feite nog een lege holding - gestart moet worden. Leeg in die zin dat er € 1.000 in gestort wordt. Dat is een overzichtelijk bedrag. Het had ook € 1 kunnen zijn, maar dan ziet u het niet meer in de balans terug, omdat in de balans afgerond wordt op € 1.000. Ergens in de balans en de jaarrekening gaat u een eentje zien en dat eentje is dan het gestorte kapitaal in het Gemeentelijk Energiebedrijf. Dat is het risico wat we lopen. Die € 1.000 en het bedrag wat we aan de notaris hebben betaald zijn we misschien kwijt als het allemaal niks wordt, maar dat is allemaal te overzien. Dat verzeker ik u. Die entiteit is nu nodig. We denken het te kunnen doen los van het Rekenkamer-onderzoek zoals dat loopt en binnenkort wordt gepresenteerd.

00:09:07

Voorzitter: Mevrouw Poelstra heeft daar nog wel een opmerking over.

00:09:11

Mevrouw Poelstra (D66): Kunt u nog verder toelichten waarom daar een holding voor moet zijn om een gesprek mee aan te gaan? Er moet wel een personeelslid zijn dus dat kost ook geld, neem ik aan.

00:09:23

Voorzitter: De wethouder.

00:09:24

De heer Broeksma (wethouder): Die holding is nodig, omdat TenneT dat van ons vraagt. Bijvoorbeeld: met wie gaan wij zaken doen? Wie vraagt de ruimte op het net aan om die afgifte te kunnen doen? Ja, een directeur. Dat schrijft de wet nu eenmaal voor dat een bv een directeur heeft. Dat is natuurlijk een parttime baan. Iemand gaat dat erbij doen. Dat is geen fulltime baan op een hoge schaal. Dat doet iemand er nu bij. Op het moment dat het Gemeentelijk Energiebedrijf groter wordt - bijvoorbeeld als Meerstad Noord klaar is om geëxploiteerd te worden - dan wordt dat groter en groeit dat mee met de omvang van de activiteiten van dat Gemeentelijke Energiebedrijf. Dat Rekenkamerrapport komt. Dat gaat binnenkort naar u toe. Mocht u zeggen dat daardoor alles anders blijkt te moeten zijn, dan staat u het vrij om dat te doen. Die bv heeft een eigen vermogen van € 1.000. Dus dat is allemaal geen groot ding. Wij vinden dat het kan, omdat wij - dat lichten we ook toe in het voorstel - met de democratische legitimatie uw rol - uw rol niet u als Voorzitter, maar u samen met de 44 andere raadsleden - en de raad de eigen grip heeft op wat daar gebeurt, namelijk via het college. Wij zijn 100 procent aandeelhouder. Dat betekent op het moment dat de raad een uitspraak doet over hoe het moet gaan bij het zonnepark van Meerstad Noord, bijvoorbeeld over de kwaliteit van de zonnepanelen of op een andere manier, dan doet u die uitspraak in de raad en dat geef ik door aan het bedrijf. Het gebeurt zoals u dat wilt en dat geldt ook voor alle sub bv's. Die hangen onder de Holding bv. Er is één algemene vergadering van aandeelhouders. Er is één aandeelhouder en dat zijn wij. Dus wij bepalen precies hoe dat gaat. Wij is de gemeente en u bent daarvan het hoofdorgaan, dus u bepaalt te allen tijde wat daar gebeurt. Duidelijker kan ik het niet zeggen.

00:11:21

Voorzitter: De heer Van Jaarsveld.

00:11:23

De heer Van Jaarsveld (CDA): Dank, Voorzitter. Ik kan het compleet verkeerd hebben opgevat, maar ik meen uit de woorden van de wethouder en de stelligheid waarmee hij aankondigde dat wij dat rapport krijgen, te horen dat hij dat rapport al heeft of heeft ingezien? Nee? Oké.

00:11:36

Voorzitter: Gaat u dan door, meneer de wethouder.

00:11:39

De heer Broeksma (wethouder): D66 vraagt over meer lokaal eigendom voor onze eigen zonneparken. Bij Meerstad Noord weet u hoe dat geregeld is. De CDL, de plaatselijke energiecorporatie, krijgt een groot aantal hectares. Dat kunnen ze zelf ontwikkelen van het grote park dat daar is. Dat is nog een klus op zich om dat voor elkaar te krijgen. CDA vraagt 100 procent aandeelhouder en wil de gemeente ook eventueel verkopen? Nee, 100 procent aandeelhouder. Wij willen 100 procent van de aandelen behouden. Partij voor het Noorden vraagt naar het besluit wat de PS volgende week wordt voorgesteld door GS om te nemen.

00:12:22

Voorzitter: Ik ga voordat u dit punt verder uitwerkt even naar de heer Pechler, want volgens mij had hij een vraag of interruptie over het vorige.

00:12:29

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter. Dat klopt. Ik meen mij te herinneren - ik weet niet of het ging over de holding of over een van de dochtermaatschappijen - dat in het stuk echt heel duidelijk stond dat in ieder geval de mogelijkheid tot verkoop van een deel van de aandelen op een kier wordt gehouden. Ik hoor de wethouder net zeggen dat de gemeente 100 procent aandeelhouder wil blijven. Ik vraag me af: welke van de twee is het?

00:12:47

Voorzitter: Meneer de wethouder.

00:12:48

De heer Broeksma (wethouder): Van de GB blijven wij 100 procent aandeelhouder. Het zou kunnen dat bijvoorbeeld voor Meerstad Noord ook omwonenden of een energiecorporatie daar deel kunnen nemen in wat daar gebeurt. Dat is conform ons zonneparken-beleid.

00:13:02

Voorzitter: De heer Van Jaarsveld heeft ook een vraag hierover.

00:13:05

De heer Van Jaarsveld (CDA): Dank. In aanvulling op de vraag van de heer Pechler: nu gaat het over lokale corporaties, maar sluiten we dan private partijen nu wel hard uit? Hoor ik u dat zeggen?

00:13:15

Voorzitter: De wethouder.

00:13:16

De heer Broeksma (wethouder): Ik verwijs u naar het zonneparken-beleid. Voor dit soort grote parken willen wij het helemaal zelf doen.

00:13:25

Voorzitter: Volgens mij een helder antwoord. Gaat u door.

00:13:29

De heer Broeksma (wethouder): De Partij voor het Noorden vraagt naar de besluitvorming die volgende week in de Provinciale Staten zou kunnen plaatsvinden over geen zonneparken meer op waardevolle landbouwgrond. Daar is van alles over te zeggen. In de voordracht aan Provinciale Staten die u gelezen heeft wordt wel gesproken over de waarde van de landbouwgrond zoals die is, maar niet over de noodzaak van de energietransitie. Dat is eigenlijk een ommissie in het hele voorstel. Alsof er geen dilemma zou zijn. Alsof we heel eenvoudig zouden kunnen zeggen dat we stoppen met zonneparken en met de opwek van duurzame energie. Ondanks het feit dat we moeten oppassen voor die ene wereld die we hebben, voor het rentmeesterschap waar we ons toe verhouden, voor de onafhankelijkheid van de geopolitieke ontwikkelingen, voor de stijgende energieprijzen en voor de aardbevingen. Hoeveel redenen heb je nodig om niet meer duurzame energie te willen opwekken?

00:14:18

De heer Broeksma (wethouder): De provincie verhoudt zich. Ze heeft niet alleen een handtekening gezet onder het RES-bod van 5,7 Terawattuur, maar ook onder de

ambitie van tenminste - let u op het woord tenminste - 6,4 Terawattuur. Dat betekent dat een betrouwbare overheid zoals de provincie wil zijn - dat geven ze ook aan - dat tot het moment dat die ambitie van 6,4 Terawattuur gerealiseerd is - dat is nog lastig genoeg - zonneparken en wind gerealiseerd kan worden. De ambitie die de gemeente Groningen heeft uitgesproken in ons RES-bod kunnen wij daarmee onverkort realiseren. Nog los van de vraag of waardevolle landbouwgrond iets anders is dan niet-waardevolle landbouwgrond. En of het op niet-waardevolle landbouwgrond wel zou mogen, zoals bijvoorbeeld in onze gemeente, maar ook in de zilte landbouwgrond aan de randen van de provincie. Dat is eigenlijk onduidelijk in de voordracht van GS aan PS.

00:15:12

De heer Broeksma (wethouder): Over de staatssteun: uiteraard checken we dat. Huren en pachtsummen zijn altijd marktconform waar het moet. De Wet Markt en Overheid kennen we. We worden daarin geadviseerd door onze advocaten van TRIP-advocaten. Het antwoord op staatssteun is: nee, dat gaan we niet doen. Dat mag ook niet. We zorgen ervoor dat het niet gebeurt. U vraagt naar de zonneladder. Dat is uiteraard het beleid zoals we dat hebben. Dubbel gebruik, bijvoorbeeld op P&R's of op een andere manier. Die zonneladder blijft onverkort ons uitgangspunt. Zoals u weet, gaat zon op dak alleen niet voldoende zijn om onze ambities te kunnen realiseren. Dus daar zit ook geen volgtijdelijkheid in. Omdat we weten dat zon op dak niet voldoende gaat zijn, gaan we tegelijkertijd beginnen of door met zon op het land. Tot zover, Voorzitter.

00:16:05

Voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording van de vragen. Daarmee gaan wij over naar de tweede termijn. Dan kijk ik wie ik het woord mag geven. Wie wil starten? De heer Pechler van de Partij voor de Dieren.

00:16:17

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter. Als Partij voor de Dieren zijn we erg blij met dit voorstel. Hernieuwbare energie voor de samenleving, dat is wat we met het Gemeentelijk Energiebedrijf gaan doen. Want waarom zou je iets dat ons allen toebehoort overlaten aan de markt, die de winst in eigen zak steekt en bewezen heeft dat de mensen er niet beter van worden? Kijk maar naar de energiearmoede die de afgelopen jaren is ontstaan. Daarvoor is publieke regie nodig met sociaal beleid, zodat iedereen mee kan doen met de energietransitie. Die slaagt namelijk alleen als het een democratische energietransitie is. Met het Gemeentelijk Energiebedrijf pakken we hierop de regie. We kijken uit naar de verdere uitwerking, zoals de oprichting van de exploitatiemaatschappij. Tot zover.

00:16:53

Voorzitter: Dank u wel. Kort en krachtig. De heer Van der Laan.

00:16:56

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank, Voorzitter. Ik denk volgens onze fractie best een historisch moment. Alsof de tijd 100 jaar in positieve zin wordt teruggedraaid en onze gemeente - we hebben het nog even nagezocht - niet de eerste gemeente is van Nederland, maar wel een van de eerste en in ieder geval van het noorden de eerste gemeente is, die deze stap gaat zetten. Dat kunnen wij van harte ondersteunen. Wij denken dat het goed is om dat zelf ter hand te gaan nemen.

00:17:32

Voorzitter: De heer Heiner heeft daarover een vraag.

00:17:35

De heer Heiner (VVD): Voorzitter, ik heb daar twee vragen over. De eerste gaat over of de Partij voor het Noorden niet vindt dat we een gigantisch risico lopen met belastinggeld en dat uiteindelijk de belastingbetaler de risicoloper is? Het tweede is: vindt u niet dat we het Rekenkamerrapport zouden moeten afwachten?

00:17:50

Voorzitter: De heer Van der Laan.

00:17:55

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): We lopen altijd een risico. Wat we tot nu toe gezien hebben en wat we aangeleverd hebben gekregen sterkt wel ons vertrouwen dat we dit gewoon moeten doen. Wij zijn niet per definitie tegen privatisering, maar de privatisering van eind jaren '90 heeft helemaal tot niets geleid, anders dan - dat is al een paar keer gezegd - dure energie en heel veel aanbieders, maar niet of nauwelijks toegevoegde waarde. We zijn altijd kritisch geweest op het feit dat met name de provincie Groningen veel zonne- en windparken ging aanleggen. Die kritiek zat vooral op het feit dat het vaak allemaal private investeerders waren, die soms tot in China aan toe reikten.

00:18:50

Voorzitter: Ik hoor daar een punt. Ik geef het woord aan de heer Heiner, want die heeft een interruptie. Mevrouw Poelstra heeft ook nog een interruptie. Eerst de heer Heiner.

00:18:56

De heer Heiner (VVD): Voorzitter, stel dat we laadpalen kopen en wat blijkt: er zijn heel veel innovaties, men kan ineens heel snel laden en op straat laten hoeft niet meer. Of we kopen verkeerde soorten zonnepanelen in en we gaan bijna failliet als onderneming. Dan is de belastingbetalende risicodragers in plaats van dat normaal een bedrijf dat is. Vindt u dat niet onverantwoord als overheid?

00:19:21

Voorzitter: De heer Van der Laan.

00:19:23

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): We hebben nog geen half jaar geleden helaas een noodfonds voor armoedebeleid voor energiebelasting moeten instellen. Ik meen een bedrag van vijftien miljoen euro. Volgens mij is dat pas ellende. Deze risico's zijn te overzien. Wij hebben er vertrouwen in dat het college dit goed gaat doen.

00:19:46

Voorzitter: Dank u voor uw antwoord.

00:19:48

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Veel slechter dan de private markt kan het bijna niet.

00:19:54

Voorzitter: Dank u wel voor uw antwoord, ook het tweede deel daarvan. Mevrouw Poelstra van D66.

00:19:59

Mevrouw Poelstra (D66): Dank u wel, Voorzitter. Ik zou de heer Van der Laan willen vragen: dat is dan weer een reactie op dat de marktwerking niet altijd goed gaat, maar dan grijpen we helemaal naar de andere kant dat we alles zelf gaan doen. Ziet u ook tussenvormen daarin?

00:20:13

Voorzitter: De heer Van der Laan.

00:20:15

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Wij zien echt wel eens dat deze gemeente een cultuur heeft van alles zelf doen en daar zijn we ook best wel eens kritisch over. Dit initiatief vinden we om meerdere redenen heel goed. De belangrijkste reden is dat iedereen energie gebruikt. Dan is het gek dat je daar door allerlei private partijen hele vreemde aanbiedingen laat doen waar niemand meer wat van snapt en waar allemaal noodpakketten voor moeten komen. Dat probleem is nog lang niet opgelost.

00:20:48

Voorzitter: Dank u wel voor het antwoord. Wilt u komen tot een afronding, de heer Van der Laan?

00:20:54

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Kortom, Voorzitter, wij zijn heel positief. We hopen dat dit goed uitgerold kan worden. Natuurlijk zullen we tegen obstakels aanlopen. Dat zal allemaal waar zijn, maar het is wel de goede richting.

00:21:08

Voorzitter: Dank u wel. Wie mag ik dan het woord geven? De heer Dwarshuis van de ChristenUnie.

00:21:13

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Voorzitter, dank u wel. Als ChristenUnie steunen wij dit voorstel ook. De oprichting van een Gemeentelijk Energiebedrijf zat al een tijdje in de pijplijn en nu gaan we dat ook in een nette juridische structuur regelen. Het lijkt ons goed dat we grip houden als gemeente. We zijn 100 procent aandeelhouder van deze club, het Gemeentelijk Energiebedrijf, en dat wordt keurig netjes in het voorstel uitgelegd. Het lijkt ons goed dat we de energiemarkt minder de markt laten en als overheid en dus ook als gemeenteraad meer grip houden op de gekke situaties die we de afgelopen jaren hebben gezien met energieprijzen en dat vooral de kwetsbare mensen in de samenleving daar de dupe van worden. Dat willen we voorkomen. We hebben de afgelopen jaren met WarmteStad al hard aan de weg getimmerd, dus in die zin regelen we nu niet veel nieuws, maar brengen we dat soort activiteiten als van WarmteStad onder in een bv. Ik ben daar blij mee. We steunen het college daarin. Wij zijn van mening dat het college bij het oprichten van al deze bv's, zoals de vorige keer bij WarmteStad, netjes communiceert over wat de risico's zijn en waarom ervoor gekozen wordt. Daarin zien wij dat de governance ook goed geregeld is. Wij zijn dus blij met het voorstel.

00:22:35

Voorzitter: De heer Dwarshuis, u heeft een interruptie van de heer Moerkerk.

00:22:39

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel. Ik hoor het zo aan en ik krijg een beetje de indruk dat we denken dat we met een energiebedrijf zelf te runnen lagere tarieven kunnen gaan rekenen aan de huishoudens in deze stad. Als de zon niet schijnt, zullen we het moeten inkopen in de markt. Wij zullen een heel klein stukje van de markt gaan zijn, maar we zullen niet een partij zijn die zodanig invloed heeft dat we echt scherper kunnen kopen dan de markt het kan. We moeten ondertussen het Energiefonds voeden. Misschien kunt u een reflectie geven op welke potentie wij hebben om überhaupt een stabiele markt te creëren voor een chronische huishouding, voor een lage prijs, het hele jaar door.

00:23:15

Voorzitter: De heer Dwarshuis.

00:23:18

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. Die stabiliteit zit bijvoorbeeld in de diversificatie. Dus bijvoorbeeld wind en zon waar we nu mee bezig zijn. We hebben bij WarmteStad gezien dat we de rendementen lager kunnen houden als wij het als gemeente doen. Dat marktpartijen hogere rendementen rekenen om het risico af te dekken en dat allemaal vertaalt in de prijs. Ik zie echt mogelijkheden dat wij het als gemeente goedkoper kunnen doen of tenminste voor hetzelfde tarief als de markt.

00:23:47

Voorzitter: U heeft een korte vervolgvraag van de heer Moerkerk.

00:23:50

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): In uw antwoord raakte u iets anders aan wat ook belangrijk is. Tegen lagere rente kunnen we financieren. Dat schuurt tegen die staatssteun aan. Maar goed, dat is afgedekt geeft de wethouder aan. Dat impliceert ook dat wij garanties moeten overleggen als zijnde gemeente Groningen. Anders krijgen we die lage rentes niet. Dus daarmee komen die investeringen wel in een risicosfeer terecht van de gemeente Groningen.

00:24:11

Voorzitter: Dank u wel. De heer Dwarshuis.

00:24:14

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Dat klopt. Daar lopen we een zeker risico mee. Dat vind ik wel een acceptabel risico, omdat ik denk dat we als samenleving ook moeten investeren in publieke voorzieningen. Daar vind ik energie ook onder vallen. Ik ben het wel eens met de heer Van der Laan die volgens mij zei: "Dit is gewoon te belangrijk om aan de markt over te laten." Dat ben ik met hem eens.

00:24:37

Voorzitter: Dank u wel. U heeft nog een vraag van de heer Van Jaarsveld en dan wil ik u vragen om na uw antwoord tot een afronding te komen. De heer Van Jaarsveld.

00:24:46

De heer Van Jaarsveld (CDA): Dank, Voorzitter. De heer Dwarshuis omschrijft het

belang van 100 procent aandeelhouderschap. Bij die holding heeft hij gelijk, want dat staat goed uitgewerkt. Dit is een eerste, wat leeg puzzelstukje. Van al die werkmaatschappijen die straks gaan komen heb ik de wethouder gevraagd: hou daar ook 100 procent aandeelhouderschap, omdat het in de stukken anders lijkt. Vindt hij dat daar ook zo belangrijk als dat hij dat in die holding vindt?

00:25:10

Voorzitter: De heer Dwarshuis.

00:25:13

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Als ik het goed begrijp vraagt hij aan mij of ik het belangrijk vind, Voorzitter, dat we het meerderheidsbelang houden?

00:25:22

Voorzitter: Ik denk dat het goed is om even de vraag te herhalen. De heer Van Jaarsveld, kort graag.

00:25:27

De heer Van Jaarsveld (CDA): Meerderheidsaandeelhouderschap of 100 procent eigendom, dat is een verschil. U stelt net dat die 100 procent eigendom erg belangrijk is voor u. Vindt u dat bij die werkmaatschappijen net zo belangrijk als bij die holding? Kortom, bent u bereid om aandelen te verkopen van die dochters, die bv's, die er onderhangen?

00:25:44

Voorzitter: De heer Dwarshuis.

00:25:49

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Dank u, Voorzitter. Nee, ik ben niet van plan om nu aandelen te gaan verkopen. We hebben natuurlijk werkmaatschappijen zoals WarmteStad waar we al niet 100 procent aandeelhouder van zijn. De situatie is al dat we niet van alle werkmaatschappijen 100 procent eigenaar zijn. Ik ben niet van plan om daar aandelen in te verkopen. Volgens mij hebben we zelfs bij WarmteStad overwogen om aandelen terug te kopen. Dat is meer in de lijn waar ik aan denk.

00:26:13

Voorzitter: Dat lijkt mij volstrekt helder. Bent u daarmee ook aan het einde van uw woordvoering? Dan dank ik u hartelijk en geef ik het woord graag aan mevrouw Nieuwenhout.

00:26:24

Mevrouw Nieuwenhout (GroenLinks): Hartelijk dank. Het is vandaag een bijzondere dag als we inderdaad dit nieuwe vehikel, dit Gronings energiebedrijf, gaan oprichten. Ik sprak toevallig laatst met degene die in 1991 namens GroenLinks moest stemmen over het afschaffen of eigenlijk het verkopen van het Gronings energiebedrijf. GroenLinks stemde toen tegen en is nu natuurlijk weer heel blij dat we dit in publieke handen gaan terughalen. Inderdaad in de trant van de heer Van der Laan: sommige dingen kun je beter niet aan de markt overlaten, omdat ze te belangrijk zijn. Dan even naar de inhoud. Wij vinden het belangrijk dat we het hier niet alleen hebben over de juridische huls - wat het eigenlijk is wat we nu vandaag zien - maar ook wat dat energiebedrijf daadwerkelijk gaat doen. In hoeverre is dit energiebedrijf

daadwerkelijk een energiebedrijf voor de inwoners? We hebben het er al over gehad: wat nou als de zon niet schijnt? Dan kunnen we niet zomaar ook stroom leveren.

00:27:30

Voorzitter: Dat roept een vraag op bij de heer Heiner.

00:27:33

De heer Heiner (VVD): Wij als VVD hebben daar wel een idee voor. Misschien zouden we moeten inzetten op kernenergie. Bent u daar ook voorstander van?

00:27:38

Voorzitter: Mevrouw Nieuwenhout.

00:27:39

Mevrouw Nieuwenhout (GroenLinks): Nee, daar zijn we geen voorstander van, dus daar gaan we ook niet verder op in. We zien wel mogelijkheden om het op een andere manier te doen. Inderdaad door het mixen van zon en wind en mogelijk ook grote opslag bijvoorbeeld in de buurt van die bronnen. Of het inzetten van verschillende andere middelen om daarmee toch te zorgen dat we zoveel mogelijk jaarrond en 24-uurs rond genoeg energie kunnen opwekken om daadwerkelijk een goed profiel aan te kunnen bieden om misschien - dat is mijn hoop - voor de toekomst energie te kunnen leveren aan inwoners. Misschien niet direct als holdingmaatschappij, maar wel als gemeente uiteindelijk. We hopen dat we daarnaartoe kunnen werken. Dat betekent dat we in alle stappen die we daarvoor nemen, integraal moeten kijken naar het energiesysteem. Dus niet alleen hoe we de meeste opwek in het zonnepark kunnen veroorzaken, maar hoe we kunnen zorgen dat we zoveel mogelijk goede energie kunnen creëren op een manier die past bij wat Groningen nodig heeft. Daar willen we graag het college toe oproepen. Ik weet dat het verdergaat dan de juridische hulp die we vandaag bespreken, maar ik geef het toch graag alvast mee. Dat is het.

00:28:56

Voorzitter: Heel goed, dank u wel. De heer Heiner voor de woordvoering?

00:28:59

De heer Heiner (VVD): Nee, ik had nog een interruptie.

00:29:01

Voorzitter: Als die heel kort kan!

00:29:02

De heer Heiner (VVD): Ja, het is heel kort. Stel, uiteindelijk hebben we die energiemaatschappij en we hebben een laadpalen-bedrijf en de kosten zijn goedkoper bij de markt dan bij ons eigen energiebedrijf. Wat moet het laadpalen-bedrijf volgens GroenLinks dan doen? Moet het dan energie kopen bij de markt of bij de eigen onderneming?

00:29:21

Voorzitter: Mevrouw Nieuwenhout.

00:29:24

Mevrouw Nieuwenhout (GroenLinks): Nou, dat is wel een heel specifieke vraag. Daar ga ik helemaal [onhoorbaar] over dat je energie op verschillende momenten verkoopt

en inkoop om de juiste portfolio breed te houden en dus de risico's te spreiden. Dus deze situatie, zou ik zeggen, vergt eigenlijk meer een technisch antwoord. Uiteindelijk moet het laadpalen-bedrijf energie inkopen en heeft het laadpalen-bedrijf er baat bij om een lange termijn contract voor duurzame stroom te hebben. Dat is wat wij als Groningen willen.

00:29:55

Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik rond wie ik dan het woord mag geven voor de woordvoering. Mevrouw Poelstra.

00:30:02

Mevrouw Poelstra (D66): Dank u wel, Voorzitter. Voor ons zijn de klimaatdoelstellingen de allerbelangrijkste opgave. We zijn nog niet helemaal overtuigd dat we daar op deze manier snelheid mee kunnen maken en het behalen van deze doelen. Wij denken dat we hier grotere stappen in kunnen maken als inwoners en lokale organisaties ook mee kunnen doen. Dat hebben we dus al eerder gezien. In Meerstad-Noord gebeurt dat wel, maar de wethouder heeft aangegeven dat het voor toekomstige parken daarna niet meer geldt. Dan willen we 100 procent aandelen van het park.

00:30:39

Voorzitter: Voordat u verdergaat, de heer Brandenburg van SP heeft een vraag.

00:30:43

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, D66 heeft het over snelheid in de klimaatambities. Nou begrijp ik op zich snelheid, maar hoe kijkt D66 aan tegen rechtvaardigheid in de klimaatambities?

00:30:52

Voorzitter: D66.

00:30:54

Mevrouw Poelstra (D66): Voorzitter, D66 is inderdaad ook een groot voorstander van rechtvaardige energietransitie. Dat zult u later nog terughoren.

00:31:03

Voorzitter: Daar is de heer Brandenburg nog niet helemaal tevreden mee. Hij heeft nog een vervolgvraag.

00:31:06

De heer Brandenburg (SP): Ik ben blij dat D66 zegt dat ze dat ook vindt, maar wat is dan de beste garantie van het volk om ervoor te zorgen dat er een rechtvaardig klimaatbeleid is? Welk instituut zou dat volgens D66 het best kunnen doen?

00:31:20

Voorzitter: Mevrouw Poelstra.

00:31:22

Mevrouw Poelstra (D66): Het instituut is lokale corporaties. Wij hebben namelijk verschillende definities van lokaal eigendom. Wij denken niet dat sociaal eigendom hetzelfde is. We vinden wel dat er een mogelijkheid toe moet zijn dat de gemeente inderdaad ingrijpt. Wij willen regie voor de gemeente, maar het betekent niet dat alles

zelf mag. Dus dat 100 procent eigendom de oplossing is, want dan schuiven we weer naar de andere kant door.

00:31:44

Voorzitter: De heer Dwarshuis.

00:31:45

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): U zegt dat we naar de andere kant doorschuiven, maar het lokale eigendom wat u voorstelt is niet 100 procent. Dan zijn er mensen die geld hebben om te investeren als eigenaar van dat stukje park. Bent u het niet met me eens dat de gemeente van ons allemaal is? Dus dat we dan allemaal een stukje eigenaar zijn en dat mensen ons kunnen aanspreken op wat we met dat geld vervolgens gaan doen?

00:32:08

Voorzitter: Mevrouw Poelstra.

00:32:10

Mevrouw Poelstra (D66): Dank u wel, Voorzitter. Het heeft niet echt veel zin om dat debat opnieuw te doen. Ik heb al aangegeven dat het niet gaat om de financiële investering, maar dat er ook andere mogelijkheden zijn. We hebben bijvoorbeeld al een energiebedrijf, Energie van Ons, die daadwerkelijk draait om lokaal opgewekte energie. Dus je wil het lokaal houden en je wil ook de mensen die er direct omheen wonen daar meer in meenemen. Dat is voor ons belangrijk. Je wilt de mensen meenemen en je moet echt kijken naar lokale, groene energie.

00:32:40

Voorzitter: De heer Dwarshuis heeft nog een vervolgvraag.

00:32:43

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Voorzitter, kan D66 daar nog iets meer over vertellen, want ik ben nu helemaal de weg kwijt. We gaan zelf een zonnepark bij Meerstad bouwen, dus dat is lokaal. Er komt een gebiedsfonds. Er is een gemeenteraad die aan het roer staat. We zetten er een holding bv tussen om dat goed te regelen. Dan wilt u graag meer lokale zeggenschap of zo, maar wat is dat dan?

00:33:05

Voorzitter: Mevrouw Poelstra.

00:33:06

Mevrouw Poelstra (D66): Ik denk dat het goed is dat u mijn woordvoering even uithoort, want het is inderdaad ingewikkelde materie. Ik ben er hier inderdaad over uit dat het niet iets is waar je heel makkelijk een antwoord voor heb. Wat ik wel wil is dat we verder kijken dan alleen het verschuiven van publiek naar privaat. Er zijn meer vormen.

00:33:26

Voorzitter: Voordat u die hele complexe uitleggen doet, u zit een beetje aan het eind van uw tijd dus ik wil u vragen om tot een afronding te komen.

00:33:33

Mevrouw Poelstra (D66): Dan wordt dat lastig. In ieder geval wil D66 pleiten voor een

maatschappelijk energiebedrijf en niet direct een gemeentelijk energiebedrijf. Het is op de lange termijn de beste keuze als je lokaal energie opwekt en dat ook betaalbaar maakt. Dan kun je kijken naar een kostprijs plus methode en kun je bijvoorbeeld met een Local for Local initiatief iets doen. Misschien kunt u daarnaar googelen, want dan heeft u misschien een betere uitleg dan dat ik u nu kan geven. We hebben eerder gehoord dat GroenLinks heeft gezegd: "De toekomst is coöperatief" en daar zit dus die tussenvorm in wat ons betreft tussen publiek en privaat. Daarnaast wachten we nog op het Rekenkamer-onderzoek. Laten we die tijd nemen om dit goed verder uit te zoeken. Hoe kan je nou lokaal eigendom beter borgen en beter in dit voorstel verwerken zodat we de omgeving echt goed meenemen en niet alleen met een gebiedsfonds? Dat is niet de oplossing voor daadwerkelijke zelf opgewekte energie.

00:34:28

Voorzitter: Dank u wel.

00:34:29

Mevrouw Poelstra (D66): De gemeente is niet alleen de omwonenden en we willen het samen doen. Wij willen verder kijken. Wij doen het samen en niet alleen maar zelf en daar zijn echt veel mogelijkheden voor. Hoe neem je nou mensen mee? Hoe komen alle baten op een overzichtelijke en goede manier toe aan de omgeving? Natuurlijk kun je daarna kijken naar de omgeving, om de postcode...

00:34:51

Voorzitter: Er moet een punt aankomen, mevrouw Poelstra.

00:34:53

Mevrouw Poelstra (D66): Daar kunnen we dan die stappen maken, maar we willen het samen doen.

00:34:57

Voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door naar de volgende en dat is de heer Van Veen van de PvdA.

00:35:02

De heer Van Veen (PvdA): Dank, Voorzitter. Net hebben we een uur met elkaar gesproken over het fonds energietransitie. Het fonds wat dus gebruikt wordt om onze inwoners te helpen verduurzamen. Juist die inwoners die dat zelf niet kunnen. Nu gaan we onder de motorkap kijken. We kijken naar het Gemeentelijk Energiebedrijf. De PvdA-fractie is blij dat het college hier nu vaart mee maakt. De afgelopen periode heeft mijn PvdA-voorganger op dit dossier, Krista Boogaard zich hier echt hard voor gemaakt. Ik zie iemand lachen. Ik ben blij en trots dat we dit volgende week gaan besluiten en dat we dus hopelijk daarmee dit Gemeentelijk Energiebedrijf gaan inrichten. Wij vinden de keuze van een publieke bv verstandig, want hiermee is er ruimte voor democratische controle. Uiteindelijk blijven we als gemeente gewoon de baas. Tegelijkertijd kan de organisatie wel bedrijfsmatig opgepakt worden. Er kan bijvoorbeeld op termijn geld geleend worden of er kan uitgebreid worden met extra onderdelen.

00:35:53

Voorzitter: De heer Heiner heeft daar een opmerking over.

00:35:55

De heer Heiner (VVD) : U heeft het over de democratische controle. Wij vinden dat ook heel belangrijk. We hebben het bijvoorbeeld bij de Euroborg nv - een van onze andere verbonden partijen - gezien het met het TopsportZorgCentrum niet goed ging. Het college zei: "We moeten nog bericht krijgen van het bedrijf." Dat zijn van die rare dingen. Hoe wilt u ervoor zorgen dat we dat soort rare dingen niet hier krijgen?

00:36:19

Voorzitter: De heer Van Veen.

00:36:20

De heer Van Veen (PvdA): Volgens mij is het daarbij heel belangrijk dat we vooraf de kaders goed stellen. Ik denk dat het goed is dat we als aandeelhouder de komende tijd... Nu is het nog maar een lege huls en zit er niet veel in het Gemeentelijk Energiebedrijf. Als het meer gaat groeien en er meer onderdelen onderkomen, dan moeten we telkens heel duidelijk maken hoe we willen dat een directeur daarmee omgaat. Ik denk dat we daarmee voldoende sturing hebben als gemeenteraad. Dan ga ik verder met mijn woordvoering.

00:36:44

Voorzitter: Voordat u verdergaat heeft u nog een interruptie van de heer Moerkerk.

00:36:47

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank, Voorzitter. Het Energietransitie-fonds is volgens ons een prachtig middel om de huishoudens in Groningen te helpen minder energie te gebruiken. Het is een heel solide fonds en daar moet voeding in. Dat snappen we ook heel goed. Zou het dan niet veel beter zijn om met ondernemingen in en rond Groningen die iets aan energie willen maken, iets willen neerzetten, een windmolen neer willen zetten, vaste deals te maken? "U wilt de windmolen neerzetten, dan willen wij daar twee ton per jaar voor als u dat doet." Hup, daar dat fonds in. Dus dat we op die manier het fonds voeden, inwoners helpen, maar niet het ondernemersrisico gaan lopen door te proberen beter te zijn dan de markt, wat we nu willen proberen?

00:37:26

Voorzitter: De heer Van Veen.

00:37:28

De heer Van Veen (PvdA): Ik ga een heel eind met u mee. Ik denk dat we als gemeente niet zelf die windmolens moeten gaan bouwen. Daarvoor moeten we lokale ondernemers gaan vragen. Dus dat die de opdrachten gaan uitvoeren, de panden kunnen installeren en het onderhoud kunnen gaan doen. Dus ik denk echt niet dat we dat als gemeente allemaal zelf moeten doen, maar we moeten daar wel de regie in hebben. Als we naar die energiemarkt kijken, dan zijn de risico's daar zo beperkt terwijl de winsten zo groot kunnen zijn en dan vind ik het zonde om dat aan ondernemers over te laten. Dan doe ik dat liever als gemeente zelf, zodat wij meer winst over hebben voor onze inwoners.

00:37:58

Voorzitter: Dat is helder. Een korte vervolgvraag en daarna een interruptie van mevrouw Poelstra. Eerst de heer Moerkerk.

00:38:04

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): We kunnen als gemeente heel goed tegen een ondernemer zeggen: "Je mag iets doen, maar je betaalt ons een vast bedrag."

00:38:10

Voorzitter: Het antwoord van de heer Van Veen.

00:38:13

De heer Van Veen (PvdA): Ja, alleen dan is dus mijn voorkeur om te zeggen: "Wij willen hier een windpark aanleggen. Wie wil dat voor ons doen?" Dus daar zit net een verschil in regie in.

00:38:22

Voorzitter: Dan mevrouw Poelstra.

00:38:24

Mevrouw Poelstra (D66): Dank u wel, Voorzitter. Ik zou graag willen horen van de heer Van Veen: hoe denkt u dat het voor een inwoner is? Maakt het voor een inwoner uit of het de gemeente is of een organisatie die daar een zonnepark naast je huis neerzet? Als de gemeente 100 procent eigenaar is, is het voor een inwoner denk ik geen verschil. Hoe ziet u dat?

00:38:44

Voorzitter: De heer Van Veen.

00:38:46

De heer Van Veen (PvdA): Ik denk dat er zeker wel verschil is. Als het bijvoorbeeld om participatie gaat, zal de gemeente uitgebreider gaan spreken. Ik denk dat je ziet dat er ondernemers zijn die puur als belang hebben om veel geld te verdienen. Niet alle ondernemers, maar er zijn ondernemers die wel dat belang hebben. Dan krijg je bijvoorbeeld goedkope zonnepanelen en een telefoonnummer waar niet opgenomen wordt. Dus ik ben heel blij dat we dit als gemeente zelf gaan doen.

00:39:08

Voorzitter: Mevrouw Poelstra.

00:39:10

Mevrouw Poelstra (D66): Dank u wel, Voorzitter. Daar zijn bijvoorbeeld ook mogelijkheden voor middels maatschappelijk aanbesteden, zodat juist een bedrijf daarin participeert die wel die participatie goed op orde heeft, daar breder naar kijkt en de inwoner wel goed meeneemt. Hoe zou u daar tegenover staan?

00:39:29

Voorzitter: De PvdA.

00:39:30

De heer Van Veen (PvdA): Volgens mij zit daar het verschil in wat we in de markt hebben. Ik denk dat je inderdaad met dit soort afspraken het ook kan doen. Ook dan - dat is eigenlijk hetzelfde antwoord als ik aan de heer Moerkerk gaf - heeft het mijn voorkeur om als gemeente zelf zo een aanbesteding uit te zetten waardoor je alsnog afspraken maakt met zo een partij, maar dan is het net weer de andere kant op. Voorzitter, ik ga naar mijn afronding. Volgens mij heb ik niet heel veel tijd meer. Ik was vanmiddag even bij de Machinefabriek aan de Bloemstraat en daar hangt nog

mooi met sierlijke letters - het ging net over de geschiedenis - GEB op het gebouw, inclusief daaronder een mooi logo. Ik ga er eigenlijk vanuit, als afsluiting, dat we ook bij de GEB weer zo een mooi logo gaan krijgen dat enerzijds recht doet aan de geschiedenis, maar dat ook vooruitkijkt naar de mooie duurzame toekomst die we hopelijk tegemoet gaan.

00:40:12

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even rond. Wie mag ik vervolgens het woord geven? De heer Heiner.

00:40:20

De heer Heiner (VVD): Dank, Voorzitter. Stom, stommer, stomst. Dat is het oprichten van een Gemeentelijk Energiebedrijf wat de VVD betreft. Een gigantisch risico en geen kerntaak van een overheid. Wat de VVD betreft is het absoluut niet klaar voor behandeling. De VVD heeft een hele waslijst aan ambtelijke vragen gesteld en eigenlijk is er maar een conclusie aan te verbinden: dat het dus nog niet klaar is voor behandeling. We hebben nog veel vragen over het totaalplaatje.

00:40:46

Voorzitter: U heeft ook een vraag van de heer Dwarshuis van de ChristenUnie.

00:40:49

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Voorzitter, ik ken de VVD altijd als een partij die de markt wat vertrouwen wil geven en vertrouwen heeft dat de markt dingen oplost. Dan stelt het college voor dat we in een nieuw bekende structuur van bv's iets organiseren, zodat we dat toch redelijk bedrijfsmatig kunnen aanpakken buiten een wat moeilijke, misschien te gemeentelijke organisatie. Dan zegt: "We zijn er helemaal niet klaar voor en de risico's zijn echt torenhoog." Waar zitten die torenhoge risico's van u dan?

00:41:20

Voorzitter: De heer Heiner.

00:41:22

De heer Heiner (VVD): Voorzitter, wat de VVD betreft gaan we niet zelf ondernemertje spelen. Je moet doen waar je goed in bent en een overheid is niet goed in ondernemertje spelen. Uiteindelijk zitten daar de risico's in. Ik kan een aantal voorbeelden noemen.

00:41:36

Voorzitter: Voordat u die noemt eerst de heer Van der Laan.

00:41:41

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Voorzitter, dank. We hopen dat de VVD ook wat wijzer geworden is. Of zit de VVD nog steeds op het spoor dat je bijvoorbeeld zelfs het waterbedrijf zou moeten privatiseren?

00:41:51

Voorzitter: De VVD.

00:41:52

De heer Heiner (VVD): Voorzitter, daar hebben we het niet over en dat heb ik ook niet gezegd. Dus ik ga verder met mijn betoog. Want wat hebben we straks te

zeggen over de dochterondernemingen? Hoe zijn de onderlinge verhoudingen tussen die dochterondernemingen? Is er bijvoorbeeld een verplichte afname tussen de dochterondernemingen en in hoeverre is dat oneerlijke concurrentie? Het allerbelangrijkste: komt dit de consument wel ten goede? Want kunnen wij als overheid wel net zo goedkoop leveren dan dat de markt dat kan? Maar ook de vraag: we hebben geen second opinie gedaan. We wachten niet totdat het Rekenkameronderzoek af is ten behoeve van de positie van de raad in de verbonden partijen. Ik vind dat best wel respectloos tegenover de Rekenkamer. Die stoppen daar veel tijd in, willen ons wijzer maken en wat doen we? We lappen het aan onze laars en we gaan gewoon verder waar we altijd al mee bezig waren.

00:42:41

Voorzitter: De heer Brandenburg heeft daar een interruptie over.

00:42:44

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik begrijp dat de VVD het terug wil brengen tot een technische discussie, maar uiteindelijk ligt hier een politieke keuze onder. Vind je, dat als er op gemeentegrond energie opgewekt moet worden, dat de winsten daarvan gaan naar bedrijven en aandeelhouders of vind je dat de winsten gaan naar onze gemeenschap? Dan ben ik erg benieuwd hoe de VVD die politieke vraag beantwoordt.

00:43:03

Voorzitter: De heer Heiner.

00:43:05

De heer Heiner (VVD): Voorzitter, wij vinden dit geen kerntaak van de overheid, zoals ik al eerder heb gezegd.

00:43:10

De heer Brandenburg (SP): Als nou hiermee...

00:43:12

Voorzitter: Graag via de Voorzitter. U heeft een vervolgvraag, de heer Brandenburg.

00:43:15

De heer Brandenburg (SP): Dus de VVD heeft liever dat de winsten van energie die opgewerkt wordt op gemeentegrond, wegstromen naar bedrijven die geen relatie hebben met de gemeente. Dat heeft u liever.

00:43:28

Voorzitter: De heer Heiner.

00:43:30

De heer Heiner (VVD): Voorzitter, de VVD is van mening dat een overheid moet doen waar die goed in is en dat een markt moet doen waar die goed in is. De markt is goed in energie opwekken en het leveren van energie en dat is de overheid niet, wat ons betreft. Zoals ik al eerder aanhaalde over het TopsportZorgCentrum: daar hadden we ook te maken met verbonden partijen en daar hadden we onderaan de streep helemaal niets over te zeggen. Die angst leeft bij ons ook op dit vlak. Dat is natuurlijk de reden geweest voor de Rekenkamer om zo een onderzoek op te starten. Daarom vind ik het echt, nogmaals, heel respectloos dat we dat niet afwachten.

00:44:02

Voorzitter: Dat had u gezegd, maar u heeft ook nog twee vragen. Eerst de heer Van Veen en dan de heer Dwarshuis. De heer Van Veen.

00:44:10

De heer Van Veen (PvdA): Ik sluit me aan bij de vraag van de SP, want u zegt dus eigenlijk: "We zijn er minder goed in, dus moeten we het niet doen." Daarmee accepteert u wel dat de winsten die gemaakt worden door dit soort bedrijven allemaal wegvloeien uit Groningen. Is dat dan wel een keuze die u maakt? Als u zich er bewust van bent dat daarmee bijvoorbeeld niet dat fonds Energietransitie uitgebreid kan worden naar heel Groningen en dat daar dus minder geld beschikbaar is.

00:44:35

Voorzitter: Een kort antwoord van de VVD, graag.

00:44:37

De heer Heiner (VVD): Voorzitter, de heer Moerkerk deed ook een voorstel. Je kunt ook zeggen: "U maakt gebruik van dit soort land en daar willen we die vergoeding voor als gemeente." Daar gaan we bijvoorbeeld het vet mee vullen. Dat zijn hele pragmatische oplossingen. Daar hoeft je niet een heel Gemeentelijk Energiebedrijf voor op te tuigen.

00:44:52

Voorzitter: Dan had u nog een vraag van de heer Dwarshuis van de ChristenUnie en dan vraag ik u na uw beantwoording om tot een afronding te komen. De heer Dwarshuis.

00:44:58

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Dank u, Voorzitter. De heer Heiner zegt dat het wat respectloos is om de Rekenkamer te passeren, maar ik vind het misschien wel wat respectloos dat u onze hele politieke dynamiek gewoon passeert. Bij het TopsportZorgCentrum heeft u toch gewoon vragen kunnen stellen aan ons college hoe we daarmee omgaan? Het college heeft zich meerdere keren verantwoord in de raadzaal. Dat was in die zin toch prima geregeld? Waar heeft u het zo moeilijk mee?

00:45:24

Voorzitter: De heer Heiner.

00:45:26

De heer Heiner (VVD): Voorzitter, ongelooflijk dat u zegt dat het prima geregeld is. Er werd telkens tegen onze raad gezegd: "We hebben hier niets over te zeggen, want er zit een directeur op Euroborg N.V. Wij zijn enkel aandeelhouder, dus we kunnen er op dit moment niks over zeggen. Bij ons als aandeelhouder is nog niets binnengekomen." Volgens mij zijn er veel dingen misgegaan en daar zijn veel mensen het over eens, maar u schijnbaar niet.

00:45:48

Voorzitter: De heer Heiner, ik wil u vragen om tot de afronding te komen.

00:45:51

De heer Heiner (VVD): Wat de VVD betreft hadden we liever gezien dat er een totaalpakket was gepresenteerd. Wat die dochterondernemingen worden, wat onze zeggenschap over die dochterondernemingen is en wat die onderlinge verhoudingen

zijn, zodat we precies weten waar we aan toe zijn. Ook dan had de VVD ongetwijfeld tegengestemd, zoals we nu ook gaan doen. We vinden het simpelweg geen taak van de overheid. We lopen een gigantisch risico. Een risico wat een gemeente niet zou moeten lopen, wat ons betreft.

00:46:19

Voorzitter: Dank u wel. Wie dan? De SP, de heer Brandenburg.

00:46:25

De heer Brandenburg (SP): Dank, Voorzitter. Ik moet heel eerlijk zeggen dat ik dit een mooi debat vind. Al was het maar omdat ik in september 2019, februari 2020, april 2021 en november 2021 allemaal heb voorgesteld om een Gemeentelijk Energiebedrijf op te richten. Telkens was daar toen de tijd nog niet rijp voor, maar inmiddels is die tijd er wel rijp voor.

00:46:51

Voorzitter: U straalt er helemaal bij, fantastisch. Ik zie dat u daar ook allerlei reacties mee oproept bij de VVD en bij GroenLinks. Ik begin nu even bij GroenLinks.

00:47:01

Mevrouw Nieuwenhout (GroenLinks): Dank u wel. De heer Brandenburg suggereert een beetje dat het idee uit zijn koker komt, maar het vorige college en coalitie hebben we daar natuurlijk ook heel erg hard voor gewerkt. Erkent de heer Brandenburg die rol?

00:47:15

Voorzitter: De heer Brandenburg.

00:47:17

De heer Brandenburg (SP): Absoluut. Ik constateer alleen dat toen er hier voor het eerst over werd gesproken, daar nog weinig over werd nagedacht. Het politiek draagvlak was toen een stuk kleiner dan nu en nu is er een meerderheid voor. Dat lijkt mij wenselijk. Ik weet dat het ermee te maken heeft dat u D66 heeft ingeruild voor de SP in dit college. Dat begrijp ik allemaal wel, maar daarom ben ik er wel blij mee.

00:47:40

Voorzitter: Toch ga ik nu het woord aan de VVD geven.

00:47:43

De heer Heiner (VVD): Dank, Voorzitter. Ik wil dit moment gebruiken om de SP te feliciteren dat ze hun neo-communistische denkbeelden eindelijk kunnen uitrollen in Groningen en dat ze daar een meerderheid voor gevonden hebben. Dus gefeliciteerd daarmee.

00:47:58

Voorzitter: De heer Brandenburg.

00:47:59

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, ik maak wel bezwaar tegen dit soort classificaties die erg de suggestie wekken dat we een soort totalitair regime zijn. Daar is absoluut geen sprake van. Temeer omdat juist het oprichten van een Gemeentelijk Energiebedrijf ervoor zorgt dat mensen via hun stem invloed hebben

op welke keuzes er gemaakt worden in de toekomst van het opwekken van duurzame energie. Een Gemeentelijk Energiebedrijf is daar de beste garantie voor. De markt is dat niet en corporaties zijn dat niet. Sterker nog, ik snap wel dat mensen geen vertrouwen meer hebben in de overheid als hier een paar liberale partijen lopen te verkondigen dat de overheid dit allemaal niet kan. Als D66 zelfs zegt: "Het is ingewikkelde materie, dat kan een overheid helemaal niet." Dat kan een overheid wel. Het is een politieke keuze hoe je omgaat met het opwekken van energie, of je accepteert...

00:48:58

Voorzitter: De heer Brandenburg, ik deel uw bezwaren over de uitingen, maar dit is een interruptie en u bent nu een woordvoering aan het doen.

00:49:05

De heer Brandenburg (SP): [onhoorbaar]

00:49:06

Voorzitter: Sorry, ik heb 'faal-plezier' vandaag geleerd, dus dat komt mooi uit. Gaat u dan vooral door.

00:49:14

De heer Brandenburg (SP): Mooi, Voorzitter, want uiteindelijk ligt hieronder de politieke keuze: wie vind je dat moet profiteren van de opwek van energie in jouw gemeente? Wij vinden dat dat het collectief moet zijn, iedereen die in onze gemeente woont. Wij vinden dat door deze stap te nemen we echt weer waarde toevoegen aan de stem die mensen tijdens de gemeenteraadsverkiezing kunnen uitbrengen. Dat vind ik misschien nog wel de grootste winst dat we dit nu gaan doen.

00:49:45

Voorzitter: Dank u wel. Nogmaals even, want dat kwam niet goed naar voren: ik zou wel alle raadsleden willen vragen om het op de bal te spelen en dus op de inhoud. U maakte daar bezwaar tegen. Ik heb dat gehoord en ik deel dat ook. Ik hoop dat het ook gehoord is bij degene die het uitsprak. Er zijn veel interrupties. Ik ga even in volgorde van achter naar voor. De heer Van Jaarsveld was eerst.

00:50:07

De heer Heiner (VVD): Voorzitter, mag ik een punt van orde maken?

00:50:08

Voorzitter: Ja, een punt van orde mag.

00:50:10

De heer Heiner (VVD): Wij worden heel vaak als neo-liberaal weggezet. Dan doe ik dat andersom en dan mag dat ineens niet meer. Ik snap dat niet. Dan had u ook een opmerking moeten maken iedere keer dat de SP dat tegen de VVD zei.

00:50:21

Voorzitter: Als ik Voorzitter ben in zo een geval zal ik dat zeker doen. Dus dat bezwaar is tweezijdig. Laten we gewoon op de inhoud met elkaar debatteren. Dat is waar ik hiertoe oproep. Een punt van orde, de heer Dwarshuis? Ja? Kort.

00:50:33

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Dat klopt. Ik wil me eigenlijk wel een beetje

aansluiten bij de heer Heiner, omdat ik het idee heb dat er nu werd gedebatteerd niet op de persoon, maar op de politieke overtuiging van verschillende partijen. De een zijnde neo-liberaal, de ander zijnde neo-communistisch of neo sociaal-democratisch of hoe de heer Heiner dat zou willen formuleren. Dat vind ik anders dan het op de man spelen.

00:50:57

Voorzitter: Ik denk dat het in ieder geval goed is dat we hier even aandacht aan besteden, maar we gaan weer terug naar het debat. Ik geef het woord aan de heer Van Jaarsveld.

00:51:04

De heer Van Jaarsveld (CDA): Dank, Voorzitter. Vindt de SP dat het uitgesloten moet zijn, of beter gezegd, interpreteert de SP het raadsvoorstel zo dat het uitgesloten is dat private partijen aandelen kunnen verkrijgen in de holding, dan wel in een van de onder hangende toekomstige op te richten bv's?

00:51:18

Voorzitter: De heer Brandenburg.

00:51:21

De heer Brandenburg (SP): Dat ligt aan de definitie van private partijen. Ik kan me namelijk best voorstellen dat een Gemeentelijk Energiebedrijf met een van haar onder-holdings met een buurt zegt: "Laten we in dit buurtproject samen met een corporatie van inwoners iets opzetten. Wij doen daar een deel in en inwoners doen daar een deel in." Bijvoorbeeld met een corporatie om alle daken van zonne-energie te voorzien. Daar ziet mijn fractie een rol voor een Gemeentelijk Energiebedrijf. Als dat is in samenwerking met een corporatie, dan kan dat wat mij betreft prima. In samenwerking met een winst beluste onderneming zou ik moeilijker vinden.

00:51:56

Voorzitter: Helder, dank u wel. Dan waren er nog een aantal interrupties. Ik kijk even rond. Wellicht zijn die al niet meer nodig. Dat vindt D66 wel, mevrouw Poelstra.

00:52:07

Mevrouw Poelstra (D66): Dank u wel, Voorzitter. Ik zal niet dezelfde polariserende woorden uitspreken, ondanks dat ik het ook niet heel erg fijn vind om elke keer neo-liberaal genoemd te worden. Ik zou het wel waarderen als dat niet elke keer zo ter sprake komt, dus bij deze mijn oproep aan u daarvoor: laten we het ideologisch houden en niet zo op de partij spelen. Ik denk dat er nieuwe tijden zijn en dat daardoor de politieke realiteit verandert. Ik ben wel heel erg benieuwd wat uw verwachtingen zijn wat betreft de betaalbaarheid voor de inwoners. Ziet u mogelijkheden om meer te kijken naar het kostprijs plus-model, zodat je kijkt welke energie wij nu hebben opgewekt en je niet meer hoeft te handelen op de markt? Dus om op die manier ruimte te geven voor de coöperaties, zodat inwoners daadwerkelijk een stem kunnen krijgen.

00:52:57

Voorzitter: Dat een uitgebreide vraag. We gaan kijken of de heer Brandenburg dat kort kan beantwoorden.

00:53:02

De heer Brandenburg (SP): Dat is inderdaad een complexe samengestelde vraag. Ten eerste heb ik nooit de illusie gehad dat jullie het liberalisme als totalitaire ideologie zagen. Excuses daarvoor, dan zal ik dat ook niet meer gebruiken. Ten tweede: volgens mij is het nog niet zover dat we ook aan inwoners gaan leveren met hetgeen nu voorligt. Mijn fractie zou er overigens groot voorstander van zijn dat we dat op termijn wel gaan doen. Welke prijsmodel daar dan uiteindelijk bij hoort zullen we dan bekijken.

00:53:35

Voorzitter: Dank u wel. Een korte vervolgvraag, want we gaan richting afronding van deze woordvoering. Mevrouw Poelstra.

00:53:40

Mevrouw Poelstra (D66): Middels coöperaties kan dat dus wel. Dan hoeven we daar niet op te wachten.

00:53:44

Voorzitter: Waarvan akte, denk ik. Ik kijk naar de heer Brandenburg. U heeft uw woordvoering kunnen doen? Dan kunnen we hiermee afsluiten, dank u wel. Er gebeuren mooie dingen vandaag. Ik hoorde toch iets van een toenadering.

00:53:57

De heer Brandenburg (SP): Dat heeft u dan verkeerd begrepen, Voorzitter.

00:54:00

Voorzitter: Goed, dat is ook niet aan mij als Voorzitter. Dan ga ik kijken wie nog een woordvoering wil doen? Dan ga ik eerst naar de heer Moerkerk. Gaat uw gang.

00:54:09

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u, Voorzitter. Ik ga een beetje improviseren gezien de discussie net in de ordesfeer. Dus ik laat een paar dingen weg. Dit plan steunen we niet en ik heb daar hele duidelijke redenen voor. Ik heb heel duidelijk aangegeven - net al in de vragen - dat ik het Energietransitie-fonds hét middel vind om Groningen te helpen. Dus laat ondernemers het gewoon doen in deze stad waar het kan. Room dat flink af, knijp dat af, weet ik veel hoe je het noemt, maar haal die winsten voor een heel groot deel weg bij de partijen die het beter kunnen dan wij het kunnen. Dan zullen we per saldo misschien meer verdienen dan dat we het zelf gaan doen. Binnen de CAO's van mensen die misschien toch wel niet zo ondernemer zijn dan ze zouden moeten zijn, wakker liggen, hun eigen geld misschien wel niet kwijtraken, maar dat speelt allemaal niet. Wij moeten niet gaan ondernemen. We kunnen wel als overheid ondernemers flink in de tang nemen, afromen wat er af te romen valt en in het Energietransitie-fonds stoppen.

00:55:08

Voorzitter: Mevrouw Nieuwenhout van GroenLinks heeft daar een vraag over.

00:55:13

Mevrouw Nieuwenhout (GroenLinks): Gezien de macht van de gemeenteraad die helaas beperkt is: hoe wil de heer Moerkerk dat afromen van de bedrijven dan gaan doen? Dat wil ik dan wel weten.

00:55:23

Voorzitter: De heer Moerkerk.

00:55:26

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): Je kunt een concessie uitgeven op grond waarvan je iets mag doen 30 jaar lang. Je kunt het aanbesteden: wie biedt het meest om daar iets te mogen doen? Dat gebeurt in de reclamewereld. Dat gebeurt met verhuur-panden en allerlei andere objecten in de stad. Het gebeurt met het ov, waar je zegt: "Betaalt u maar", maar dan andersom. Dus room het af via een openlijke transparante procedure. Wij kunnen van tevoren aangeven waar de randvoorwaarden liggen, wat we wel en niet willen, welke vormen we wel en niet willen en welk kwaliteitsniveau we willen. Dat lijkt mij afdoende en dan hoeven we niet de risico's hoger in te zetten dan we willen. Iets anders is: dit voorstel staat voor een euro op de balans, maar ik vind het echt zo plat als een dubbeltje. Er staat niet in wat een directeur kost. Er zit geen plan bij wat die dochterondernemingen moeten kosten. Er zit geen tijdspad bij. Als ik met dit plan naar de bank ga als ondernemer, dan krijg ik niet eens koffie. Dan kan ik gewoon naar huis, omdat het niet doorwrocht in elkaar zit. Het richt een lege huls op en de SP is blij met een lege huls. Die staat te juichen alsof de toekomst verandert. Het is gewoon een plat, eenvoudig, niet af plan.

00:56:33

Voorzitter: De heer Dwarshuis heeft daar een interruptie over.

00:56:35

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Ik maak er wel een beetje bezwaar tegen, want dat is niet de waarheid. Als u naar de Kamer van Koophandel gaat, kunt u in een vloek en zucht een bv oprichten. Dat is helemaal geen probleem. U moet alleen een paar honderd euro meenemen om dat te regelen. Dan bent u ook directeur. Het is nu inderdaad een lege huls, maar er zit een behoorlijk voorstel achter hoe het college dat wil gaan koppelen, dat we een directeur gaan aannemen, wie er toezicht op houdt en welke collegeleden dat gaan doen. Dus ik vind het te ver gaan dat u nu stelt dat er geen plan achter zit.

00:57:06

Voorzitter: De heer Moerkerk.

00:57:08

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): Ik vat het als een vraag op om beter uit te leggen wat ik bedoel. Dan bedoel ik dat er niet in het voorstel staat wat verder de kosten zijn voor het in stand houden van dit vehikel om te praten met bepaalde clubs. Er moet iemand op, er moet een directeur op, er moet elk jaar een accountant naar kijken en uiteindelijk moeten er werkmaatschappijen in elkaar gezet of verworven worden. Dat plan - hoeveel dat moet zijn, hoe vaak, hoeveel dat kost, welk tijdspad daaraan ten grondslag - zit niet verweven in dit raadsvoorstel. Er wordt nu eigenlijk alleen maar een spaarpotje neergezet waar je wat geld doorheen kunt pompen en de rest van het plan is nog te vaag. We kunnen veel beter een rendabele werkmaatschappij her en der in elkaar zetten, aan het stuur zitten als raad. Als het succesvol is schuiven we het ergens onder een vehikel, niet centraal, wat dingen kan regelen en heen en weer kan schuiven.

00:57:57

Voorzitter: U bent bijna aan het eind van uw woordvoering?

00:57:58

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): Inderdaad.

00:57:59

Voorzitter: Dan heeft u nog wel een interruptie, de laatste, van de heer Brandenburg. Gaat uw gang.

00:58:05

De heer Brandenburg (SP): Zoals ik het lees zitten er al werkmaatschappijen onder. WarmteStad komt eronder. Straks komt Meerstad Noord als zonneveld eronder wat we zelf gaan exploiteren. Ik snap dat u meer wilt zien, maar moet het college dan ondertussen een glazen bol kopen zodat u in kunt stemmen? Hoe kunnen we er nou dingen inzetten die we nog niet weten?

00:58:24

Voorzitter: De heer Moerkerk.

00:58:26

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): We houden sturing houden op WarmteStad. Dat doen we nu ook. Daar hebben we het vehikel niet voor nodig. We zijn gewoon aandeelhouder van WarmteStad en we doen wat we moeten doen. Daar kunnen we tevreden over zijn. Nu komt er een heel extra laagje tussen, dat is dan maar zo. Het gaat mij om de samenhang van het geheel. Waar willen we naartoe? Wordt dit een bedrijf met twee miljard euro omzet of met 50.000? Ik weet het niet. Ik doe nu een beetje flauw, maar er ontbreekt op dat vlak overzicht en visie om goed te denken: waar gaan we op investeren? Er komen hier straks plannen ter tafel dat we moeten investeren in dingen, maar wat kunnen we verwachten? Hoeveel wordt dat?

00:59:03

Voorzitter: Uw twijfels zijn helder. Ik ga even door naar de laatste woordvoering van de heer Diallo.

00:59:10

De heer Diallo (Student en Stad): Dank u wel, Voorzitter. Student en Stad is van mening dat de gemeente niet overal regie op moet pakken, maar alleen op dingen die cruciaal zijn voor onze Groningers en waar de markt naar onze mening op tekort schiet. Daar is het Gemeentelijk Energiebedrijf een perfect aanvulling op. We hebben er vertrouwen in dat de gemeente dit kan en wij steunen daarom ook dit voorstel. Daarnaast blijven wij pleiten voor een nauwe samenwerking met lokale coöperaties, zoals Grunneger Power, om de lokale gemeenschap actief te betrekken. We vinden het namelijk belangrijk dat onze inwoners mee kunnen denken en beslissen over het Groningen van 2040 en verder. Tot slot: we geloven middels het oprichten van het Gemeentelijk Energiebedrijf dat Groningen met een gerichte aanpak, regievoering, vooral veel transparantie en actieve inwonersparticipatie een grote stap zet in de goede richting. Dank u wel.

01:00:03

Voorzitter: Dank u wel. Dat is mooi kort en krachtig. De allerlaatste woordvoering is die van het CDA. De heer Van Jaarsveld.

01:00:10

De heer Van Jaarsveld (CDA): Dank, Voorzitter. 'Partijen, publiek en privaat, kunnen deelnemen in het publieke bedrijf, maar krijgen niet het volledige eigendom. Publieke regie blijft gewaarborgd.' Een parafrase van pagina zes van dit raadsvoorstel. Ik vind het moeilijk om dat te rijmen met de stelligheid van de wethouder - in de eerste termijn en waar ik best blij mee ben - dat private partijen, anders dan lokaal georganiseerde bewoners - zoals omschreven door de heer Brandenburg - geen aandelen zouden kunnen verkrijgen. Als dat klopt dat het echt niet kan, dan vraag ik mij af: wat krijgen die geldschietters, die externe financiers, er dan voor terug? Betekent dat gewoon dat we ergens geld gaan lenen of krijgen die wat anders? Kan de wethouder mij dat uitleggen? Is het in dat licht uitgesloten dat private partijen, zoals ik ze net heb uitgelegd qua definitie, straks gaan meedelen in de energieopbrengsten uit dit bedrijf of dividend gaan krijgen? Kunnen we daar hard van zeggen: dat is in geen geval wat er gaat gebeuren. Een laatste punt - dat is een beetje misschien qua duiding de angst of in ieder geval het doembeeld waar bij mij die vraag uit voortkomt - is dat wij straks iets nieuws gaan optuigen. Dat wij straks ook op een financieel ravijn-jaar afgaan. Dat hoe meer lucht er straks in die, nu nog soms door sommigen als lege huls beschreven, bv's gaat worden gepompt, daar ook ons weerstandsvermogen enorm van gaat groeien. En dat het zo zou kunnen zijn dat je op een gegeven moment denkt: nu gaan we verkopen. Ik wil wel heel zeker weten of dat wordt uitgesloten aan de voorkant of niet, want anders hebben we volgende week denk ik een andere discussie.

01:01:51

Voorzitter: Dank u wel. Daarmee zijn we aan het eind gekomen van de woordvoeringen. We hebben een aantal vragen gehad voor het college. Die zal de wethouder beantwoorden. Sie het daar nog drie minuten de tijd voor. Ik geef het woord aan de heer Broeksma.

01:02:07

De heer Broeksma (wethouder): Dank u wel, Voorzitter. Een historisch moment: die woorden zijn gevallen. Misschien is dat wel terecht. Dat zou dan in ieder geval volgende week aan de orde zijn met een logo erbij, zoals genoemd werd. Een Gemeentelijk Energiebedrijf wat we eerder hadden. Het is niet een Gemeentelijke Energiebedrijf dat al zijn 240.000 inwoners van energie zal kunnen voorzien. Het gaat wel om de zaak dat zon- en windparken niet alleen duurzame energie opleveren, maar ook geld. Die duurzame energie zouden we zelf kunnen gaan gebruiken, bijvoorbeeld voor ons laadpalen-bedrijf, WarmteStad of andere elementen van onze eigen bedrijfsvoering. Dat geld komt eigenlijk binnen bij de raad. Dat komt natuurlijk binnen bij ons als gemeente. Daar bent u, beste raad, het hoogste orgaan van. Als het fonds Energietransitie daarmee structureel gevuld kan worden en de verwachte opbrengsten acht cijfers voor de komma zijn, dan zou dat maar mooi welkom zijn.

01:03:05

De heer Broeksma (wethouder): Dan heb je een structurele voeding door de opbrengsten die de zon- en windparken jaarlijks zouden kunnen opleveren. Dat geld moet hier blijven. Dat moet niet naar China of België, al dan niet naar sigarenrokende aandeelhouders toe. Dat geld moet hier bij ons blijven. Dat is gewoon puur egoïsme. Dat is onze grond en ons geld. U weet misschien wel dat we een aantal zonneparken

hebben waarvan het geld naar China gaat, dan wel naar België, en het is gewoon niet de bedoeling bij de zonneparken dat het geld elders is. Dat willen we gewoon niet, want het geld kunnen we goed gebruiken. Hiervoor hebben we gesproken over het fonds Energietransitie en hoe belangrijk het is dat iedereen mee moet kunnen doen. We kunnen dat geld en de structurele voeding daarvan gebruiken om iedereen mee te laten doen in de energietransitie. Dat is al lastig genoeg. Het woord huls is gevallen, een juridische huls. Welk risico lopen we nou precies? Gaat het over € 1.000?

01:04:02

Voorzitter: U heeft een vraag van het CDA.

01:04:05

De heer Van Jaarsveld (CDA): Voorzitter, dank voor het antwoord van de wethouder. Nogmaals zo stellig. Nu snap ik denk ik echt wat hij zegt. Ik wil nog wel heel graag weten: wat krijgen die externe financierders dan als ze geen aandelen kunnen krijgen? Wat staat er tegenover hun geldschietingen?

01:04:21

Voorzitter: De heer Broeksma.

01:04:22

De heer Broeksma (wethouder): Ik had op mijn lijstje staan om daar later op te reageren. Gaan we geld lenen? Die bv's zullen geld lenen op het moment dat daar een businessplan onder is. Als we geld lenen krijgen ze rente. Er zijn banken die lenen geld. De Nederlandse Waterschapsbank leent geld en krijgt rente terug. Zo gaat dat. Ik kom verder nog terug op de vraag die u eerder stelde. Ik heb hem als laatste staan op mijn briefjes. Het risico voor deze juridische-, technische-, bv- of holding-huls is €1.000. Dat is dat eentje in de balans die u gaat zien. Als de heer Moerkerk zegt dat het plan nog niet af is, dan klopt dat. Op het moment dat het er echt om gaat, bijvoorbeeld als er een investeringsbeslissing voor Meerstad Noord wordt gevraagd voor het windpark bij Rode Haan...

01:05:11

De heer Broeksma (wethouder): Die investeringsbeslissing voor Meerstad Noord komt in mei 2024 bij u langs, dus dan gaat het erover en dan gaat het over serieus geld. Dat is meer dan € 1.000 kan ik u wel vertellen. Daar moet geleend en geïnvesteerd worden en daar krijgt u de businesscase voor te zien. Dat betekent ook op het moment dat wij stroom gaan opwekken of hebben we onze eigen grond al dan niet met een zonne- of windpark, dan gaan we dat niet aan individuele particulieren uitleveren. Dan heb je een klantenservice nodig en een piketdienst. Dan doet dat het weer niet en moet je ergens achteraan. Dat gaan we allemaal niet doen. We gaan leveren aan door ons gekozen klanten. Daar zijn we mee bezig om het voor elkaar te krijgen. Net noemde ik u WarmteStad en het laadpalen-bedrijf en misschien ook andere partijen binnen de gemeente.

01:05:55

Voorzitter: U heeft een korte interruptie van de heer Moerkerk. Dan stel ik voor, dames en heren, om eerst de wethouder even zijn antwoorden te laten geven en dan kijken we daarna nog even naar de tijd qua vragen. De heer Moerkerk, voor u nog even deze kans.

01:06:08

De heer Moerkerk (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u. Ik heb een hele gerichte vraag over een antwoord wat de wethouder net gaf. Als een werkmaatschappij geld nodig heeft en de gemeente speelt een rol, dan worden we als raad geïnformeerd. Dat is helder. Op het moment dat een werk bv zelf financiering aantrekt bij een bank, dan hoeft dat niet via de raad. Dat loopt niet via de gemeente. Dus een werk bv kan zich ook verzekeren met meer financiële middelen, terwijl wij daar niet van op de hoogte zijn. Kunt u toezeggen dat u daarover de raad altijd informeert?

01:06:33

Voorzitter: Het verzoeken om een toezegging. De wethouder.

01:06:35

De heer Broeksma (wethouder): De zeggenschap over dochterondernemingen staat ook in mijn beantwoording. De VVD vroeg er naar en u vraagt er nu naar. Bij elke vervolgbeslissing komt een voorstel tot goedkeuring bij u. De eerste is dus in mei 2024. Het zijn allemaal volgens de Kadernota verbonden partijen die uw gemeenteraad in 2015 heeft vastgesteld. Dan heb ik die ook meteen gehad. De opbrengst gaat dus naar de raad, naar uw fonds Energietransitie als u dat uiteindelijk besluit. We zijn dus niet per se beter dan de markt, maar in ieder geval wel socialer. Dat is onze inzet. De heer Moerkerk suggereert een soort betaalde planologie. "Als u een zonnepark op dit weiland neerlegt, dan moet u enkele tonnen per jaar aan de gemeente betalen." Puur planologisch mag dat niet. Planologisch betekent dat ruimtelijke afweging geen financiële afweging is. U zegt: "Haal de winsten weg bij de marktpartijen en ga afkomen." Dat is natuurlijk een leuke suggestie, misschien ook wel voor andere sectoren. Hier zou dat alleen kunnen op het moment dat wij private eigenaar zijn van die grond. Dat zijn wij in Meerstad Noord. Dat zijn we ook voor een belangrijk deel bij Rode Haan en in Westpoort en misschien bij andere projecten waar we deel willen nemen.

01:07:52

De heer Broeksma (wethouder): Dan kunnen we zien of we die winsten meteen gaan afkomen of dat we dat gaan exploiteren. Dat is eigenlijk ook een antwoord op de vraag van het CDA: wordt verkopen uitgesloten? Het zou kunnen dat we het ontwikkelen en dat we zeggen: "Kom maar hier met de poen. Wij denken daar geld aan te kunnen verdienen. Als een marktpartij als jullie ons voldoende bedrag betalen, dan zou je dat kunnen verkopen." Dat is een afweging die we nog moeten maken en die u als raad uiteindelijk gaat maken. Dat wordt dus niet uitgesloten. Dat is een vraagstuk wat we later willen beantwoorden. Nogmaals, we richten nu de huls op met die €1.000. Tot slot, Voorzitter, maar er zijn nog wel een aantal thema's. We hebben een participatiekader en die komt binnenkort bij de raad. Dat is voor inspraak geweest, dat hebben we aangepast en u gaat daar binnenkort over spreken. D66 vraagt: op welke manier kunnen inwoners mee participeren bij ontwikkelingen die er zijn? Ik daag u uit om uw begrippen zorgvuldig te kiezen. U zegt het woord omgeving, zonder dat precies duidelijk is wat omgeving is. U noemt een postcoderoos.

01:09:05

De heer Broeksma (wethouder): Ik wil u wijzen dat wij in de gemeente 240.000

inwoners hebben. Daar hebben wij als gemeenteraad de zorg voor te verplichten. U zegt: een zonnepark naast je huis. Er zijn vele honderdduizenden inwoners die nooit een zonnepark naast hun huis zullen krijgen, domweg omdat zij niet naast een weiland wonen. Hier op de Grote Markt zullen we geen zonnepark neerleggen en ook geen windmolens. Dat zal allemaal niet gebeuren. Toch wonen hier veel mensen die nooit direct- omwonenden zullen zijn van een zonnepark. Die daar nooit direct van zouden kunnen profiteren, omdat zij nooit in de postcode-roos van een zonnepark zouden kunnen komen te wonen. Ook zij moeten mee kunnen doen in de energietransitie. Dus op het moment dat wij als gemeente zeggen dat wij dat storten in een sociaal fonds ten gunste van alle 240.000 inwoners en we beginnen bij degene die daar de meeste behoefte aan hebben, dan is dat een keuze die het college voorstelt. Honderd procent aandeelhouderschap voor de GEB, dat vehikel van € 1.000 wat wij voorstellen op te richten? Daar is de gemeente 100 procent aandeelhouder van. Als het gaat over onderliggende projecten, bijvoorbeeld Meerstad Noord hebben we genoemd: u weet dat we daar met de omgeving gesproken hebben.

01:10:28

De heer Broeksma (wethouder): We hebben daar een regeling mee getroffen en een omgevingsovereenkomst waar een ruime meerderheid heeft ondertekend. Met het windpark en de Rode Haan zijn we met de MDEC, Meerdorpen Energie Coöperatie, in gesprek om die lokale participatie vorm te geven. De parken zelf worden onderdeel van het GEB, van de holding. Die komen er als bv onder te hangen, waarbij dus ook de omgeving participeert in de concrete projecten. Dus de holding is een soort vehikel waar concrete projecten en weer een nieuwe bv-structuur onder komt te hangen. Daar kan dus lokaal in geparticipeerd worden. U weet ook dat als er een lokaal initiatief is, dan eisen wij dat er 51 procent lokale eigenaarschap is. Dus 49 procent zou een commerciële partij kunnen zijn of commerciële inwoners. Die 51 procent moet lokaal zijn en dat moeten lokale huishoudens zijn. Je mag je op een maximaal aantal Kilowattuur inkopen. Het zou kunnen dat die 51 procent niet voorkomt. Dan hebben wij als gemeente het recht, dat houden we ons zelf voor, om tot die 51 procent vol te storten, waarbij wij het lokale deel overkopen. Ook dat zou je financieel-technisch onder die GEB-holding kunnen gaan hangen.

01:11:47

Voorzitter: Ik zou u graag willen verzoeken om richting een afronding te komen. Denkt u dat het gaat lukken?

01:11:54

De heer Broeksma (wethouder): De laatste opmerking van de VVD: stom, stommer, stomst en niet klaar voor behandeling, die werp ik van mij. Het is niet stom, stommer, stomst. Het is eigenlijk wel goed, beter, best om het maar even de andere kant op te laten gaan. Niet klaar voor behandeling deel ik niet. Het is wel klaar voor behandeling. Op de zeggenschap over dochterondernemingen ben ik net op ingegaan. We hebben de Kadernota verbonden partijen. Er is één AFA, één aandeelhoudersvergadering en op het moment dat u zegt dat het zus of zo moet, dan neemt u daar een motie over aan. Dat geeft u aan als raad. Zo zal het gaan. Dus u heeft de volledige zeggenschap, 100 procent zeggenschap, over alles wat in deze

dochteronderneming, deze bv, deze holding met alle dochterondernemingen gaat gebeuren. Tot zo ver, Voorzitter.

01:12:42

Voorzitter: Dank u wel. Er waren een hoop vragen. U heeft ze beantwoord. Dank daarvoor. Nou zag ik dat er ook nog een aantal handen omhoog gingen. We zitten een beetje in de blessuretijd, maar we hebben geen gasten van de raad. Ik zou wel richting een einde willen komen. Daarom ga ik inventariseren wie nog een laatste vraag heeft. Daar is dan nu nog even ruimte voor. Ik zie een, twee, drie vragen. Die gaan we nog meenemen en dan gaan we afsluiten. Ik begin achteraan bij mevrouw Nieuwenhout van GroenLinks.

01:13:09

Mevrouw Nieuwenhout (GroenLinks): Hartelijk dank. Ik wil nog even terugkomen op het idee om energie aan consumenten te verkopen. Ik zie ook wel dat het huidige vehikel daar niet per se direct voor geschikt is. Dat wil niet zeggen dat we daar niet naartoe kunnen werken. Ofwel door bijvoorbeeld te kijken of we het klantenservice-gedeelte van WarmteStad kunnen koppelen aan een groter gedeelte van de activiteiten. Ofwel door het klantenservice-gedeelte uit te besteden. Ofwel door bijvoorbeeld samen te werken met een coöperatie of een groep van coöperaties, zoals Energie van Ons in Noord-Nederland. Dus de vraag aan de wethouder is om dat toch wel mee te nemen richting de toekomst.

01:13:48

Voorzitter: De wethouder.

01:13:51

De heer Broeksma (wethouder): Dank u wel. Energie aan consumenten: de individuele consument is niet onze insteek op dit moment, maar via coöperaties zou dat kunnen. We zijn in gesprek, bijvoorbeeld met de Energie van Ons om te kijken wat daar mogelijk is. Dus of dat een goed idee is, hoe we dat moeten doen en of we dat eventueel moeten uitwerken. We weten niet hoe dat precies eruit moet gaan zien. We zijn met Energie van Ons en Grunneger Power in gesprek.

01:14:12

Voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Heiner van de VVD.

01:14:16

De heer Heiner (VVD) : Dank, Voorzitter. Het is mij nog steeds niet helemaal duidelijk hoe nou de onderlinge verhoudingen tussen die dochterondernemingen zitten. Hebben we een afnameverplichting tussen dochterondernemingen? Stel, de markt is veel goedkoper, wat gaan we dan doen? Dat zijn allemaal vragen die ik nog steeds heb. Daarom zou ik liever hebben dat we het over een compleet plaatje kunnen hebben in plaats van alleen maar die huls. Kunnen we straks nog wel terug?

01:14:39

Voorzitter: De wethouder.

01:14:41

De heer Broeksma (wethouder): Ja, natuurlijk kunnen we straks terug. We richten nu een huls op ter waarde van €1.000 aan een bedrijf dat 100 procent van ons is. Dus vestzak, broekzak. Zo kun je het ook zeggen. Die projecten waar u het over heeft,

Meerstad Noord, Rode Haan, eventueel Westpoort en misschien nog over andere projecten, die moeten nog definitief ontwikkeld worden. Dat hele verhaal is nog niet klaar. Je zou kunnen zeggen: ontwikkel nou eerst de bv voor Meerstad Noord en doe daar die huls boven. We hebben er belang bij om nu een entiteit te hebben waar het onder komt te hangen om een gesprekspartner te zijn voor bijvoorbeeld TenneT. Dus nu richten we de holding, de huls als je wilt, op. Op het moment dat het serieus gaat over Meerstad Noord, die investeringsbeslissing komt in mei 2024 bij u, dan kunt u zeggen: "De risico's die daar gelopen worden, de ontwikkeling van de tarieven, kan de markt niet goedkoper?" Enzovoort. Dat zijn vragen die u op dat moment moet stellen en die relevant zijn. Die zijn dus in mei 2024 aan de orde. Nu nog niet.

01:15:46

Voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de laatste vraag van D66, mevrouw Poelstra.

01:15:50

Mevrouw Poelstra (D66): Dank u wel, Voorzitter. Het is mij nog steeds niet helemaal helder wanneer wel en niet 100 procent eigendom en wanneer wel en niet ruimte voor coöperaties. U geeft eerder aan dat het dus niet gaat gebeuren bij de grote zonneparken. Juist degene die het vet moeten voeden. Het is wel bij de kleine parken. Ik weet dat inderdaad voor het windpark met MDEC gesproken wordt en voor het zonnepark Meerstad Noord dat ook geborgd staat. Ik zie nog niet dat het voor de toekomst ook zo blijft. Dus dat wil ik zeker weten. Ik heb zelf ook gezegd dat de postcoderoos alleen het beeld is om even te laten zien waar het over gaat. Want dat zijn namelijk de mensen die er last van hebben. Ik heb ook gezegd dat voor de omgeving daaromheen... Daarom heb ik het woord omgeving niet gedefinieerd, want die kun je in cirkels om zo een park heen leggen en dan kan de rest van de gemeente daar misschien inderdaad wat aan hebben. Daar kun je dan over spreken. Het wil niet zeggen dat alleen de direct-omwonenden kunnen profiteren. Ik zeg een bredere omgeving, maar dan op een andere manier.

01:16:59

Voorzitter: Dank u wel. Ik heb niet direct een vraag gehoord, maar er is wel een antwoord hoor ik.

01:17:04

Mevrouw Poelstra (D66): Misschien is het goed om later nog even te spreken over wat dat nou precies betekent. Wanneer wel en niet participatie?

01:17:09

Voorzitter: Dank u wel. Het laatste woord is aan de wethouder.

01:17:13

De heer Broeksma (wethouder): Er is een beleidskader zonneparken dat door u is vastgesteld. Een participatiekader komt naar u toe of u heeft dat geloof ik al. Daar kunt u spreken over hoe die participatie gaat. Dat gaat over beslissingen door de verschillende groepen van belanghebbenden, direct-omwonenden, enzovoort. Daar trekken we inderdaad cirkels op welke manier die al dan niet financieel kunnen participeren in het geheel. Wat ik u zeg: de GEB-holding blijft 100 procent van ons als gemeente. U bent het hoogste orgaan. Over de onderliggende bv's is het mogelijk. U weet bij Meerstad-Noord dat we daar met de omgeving in gesprek zijn

om ze daar financieel en inhoudelijk te laten participeren. Datzelfde geldt voor windpark Rode Haan. Allemaal conform het beleidskader zonneparken dat u heeft vastgesteld en het participatiekader waar u binnenkort over kunt gaan spreken.

01:18:01

Voorzitter: Hartelijk dank, wethouder. Dan gaan we deze sessie afronden, maar niet voordat we de conclusie trekken hoe dit stuk verdergaat. Zijn er fracties die moties of amendementen overwegen? Dan is dit het moment om dat helder te maken. D66. Verder niet. Kunt u aangeven waar dat over zou gaan?

01:18:22

Mevrouw Poelstra (D66): Dank u wel, Voorzitter. We denken na over een motie over wachten op het Rekenkamerrapport om goed geïnformeerde keuzes te kunnen maken. Ik wil nog even goed naar de mogelijkheden voor de grote parken kijken. Misschien ook dat we wel heel zeker moeten weten dat er geen sprake is van staatssteun. Dat zou nog een aparte motie kunnen zijn.

01:18:42

Voorzitter: Dank u wel. We zien die tegemoet. Daarmee komen we aan het eind van deze meningsvormende sessie. Ik dank u hartelijk voor uw aanwezigheid en inbreng. Ik sluit deze sessie en wens u verder een fijne avond.